

Jan Deręgowski

Uwagi o postępowaniu i orzecznictwie karno-administracyjnym

Palestra 3/9(21), 19-35

1959

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JAN DERĘGOWSKI

adwokat

U w a g i o postępowaniu i orzecznictwie karno - administracyjnym

W unormowanym ustawą z dnia 15 grudnia 1951 roku orzecznictwie karno-administracyjnym (Dz. U. Nr 66, poz. 454) wyłomu dokonała ustawa z dnia 22 maja 1958 r. o zaostrzeniu odpowiedzialności karnej za chuligaństwo (Dz. U. Nr 34, poz. 152). Ta ostatnia ustawa, wprowadzając do ustawy z 15 grudnia 1951 r. nowy artykuł 53¹, naruszyła podstawowe założenia pierwszej przez wprowadzenie do niej odmiennych zasad. Wprawdzie wszystko nowe zostało wprowadzone tylko w stosunku do wykroczeń przewidzianych w art. 28 — 31 prawa o wykroczeniach oraz w art. 14 ustawy o zwalczaniu alkoholizmu (Dz. U. z 1956 r. Nr 12, poz. 62), ale to nowe zmieniało zasadniczo, chociaż w ograniczonym zakresie, postępowanie karno-administracyjne ujęte ustawą z 15 grudnia 1951 r.

Nowe odmienne zasady polegały na: a) wprowadzeniu możliwości wymierzania kary aresztu, b) zniesieniu kary pracy poprawczej, c) dopuszczeniu adwokatów do obrony, d) wprowadzeniu zamiast wymierzonej grzywny na areszt, e) wprowadzeniu — zamiast odwołania do kolegium karno-administracyjnego wyższego stopnia — prawa dla osób lub organów do tego uprawnionych żądania skierowania sprawy z kolegium karno-administracyjnego, które wydało orzeczenie, na drogę postępowania sądowego uregulowanego w artykułach 500 — 509 k.p.k., f) wprowadzeniu zróżnicowania w kompetencjach kolegiów przez zastrzeżenie właściwości — w sprawach objętych nowelą — dla kolegiów karno-administracyjnych przy prezydiach powiatowych rad narodowych (dzielnicowych, powiatowych i miejskich w miastach stanowiących powiaty miejskie) i g) na wprowadzeniu dla spraw objętych nowelą dłuższych

okresów przedawnienia orzekania oraz wykonania kary, a także na wprowadzeniu przedawnienia ścigania oraz trzyletniego okresu zatarcia skazania.

Ustawa z dnia 2 grudnia 1958 roku o zmianie ustawy z dnia 15 grudnia 1951 roku o orzecznictwie karno-administracyjnym (Dz. U. z 1958 r. Nr 77, poz. 396), skreślając wprawdzie art. 53¹ zmienianej ustawy, rozszerzyła dokonany tamtą nowelą wyłom oraz wprowadziła dalsze jeszcze zmiany w orzecznictwie karno-administracyjnym. Postaram się omówić zmienioną ustawę w ważniejszych jej częściach.

1. Zamiast dotychczasowej zasady, w myśl której pierwszą instancją orzekającą było kolegium karno-administracyjne przy prezydium każdej z rad narodowych, z wyjątkiem jedynie kolegiów karno-administracyjnych przy prezydiach wojewódzkich rad narodowych (terenowych i miejskich), ustanowiona została zasada, że kolegiami karno-administracyjnymi pierwszej instancji są zasadniczo kolegia powiatowe, a kolegiami karno-administracyjnymi drugiej instancji są zasadniczo kolegia wojewódzkie (art. 4 pkt 4 i art. 48 pkt 5 ustawy).

Wyjątek od tej zasady stanowią kolegia karno-administracyjne przy prezydiach gromadzkich rad narodowych, zwane „gromadzkimi”, które mogą powstać i działać jako kolegia pierwszej instancji tylko wtedy, kiedy gromadzka rada narodowa powoźmie uchwałę o powołaniu takiego kolegium i kiedy uchwała taka zostanie zatwierdzona przez powiatową radę narodową, albo wtedy, kiedy powiatowa rada narodowa zobowiąże gromadzką radę narodową, po wysłuchaniu jej opinii, do powołania gromadzkiego kolegium karno-administracyjnego (art. 47 ustawy). Gromadzkie kolegium karno-administracyjne w przeciwieństwie do powiatowych ma kompetencje ograniczone do orzekania w sprawach o drobniejsze wykroczenia, wyszczególnione w pkt 1 art. 48 ustawy. Brak miejsca nie pozwala mi na wymienienie tych wykroczeń. Poza tym kompetencje gromadzkiego kolegium podlegają innym jeszcze ograniczeniom. Tak więc nie może ono wymierzyć grzywny przekraczającej 500 zł, a gdyby uważało, że trzeba wymierzyć wyższą karę grzywny, wówczas przekazuje sprawę kolegium powiatowemu do rozpoznania w pierwszej instancji. Nie może ono też wymierzyć zastępczej kary aresztu (art. 8 ust. 1 pkt 4) i nie może zamienić na areszt grzywny porządkowej (art. 20 pkt 3 i pkt 4). Nie może wreszcie rozpoznawać wniosków o ukaranie w trybie mandatowym (art. 32 ust. 2).

Instancją odwoławczą od gromadzkich kolegiów są kolegia przy prezydiach powiatowych rad narodowych.

Za powiatowe kolegia karno-administracyjne znowelizowana ustawa z dn. 15 grudnia 1951 r. uważa kolegia karno-administracyjne przy prezydiach powiatowych rad narodowych, a więc przy prezydiach powiatowych rad narodowych sprawujących administrację w powiatach terenowych, w miastach (wydzielonych) stanowiących powiaty miejskie lub w dzielnicach miasta stanowiących powiaty miejskie. Za powiatowe kolegia ustawa uważa również kolegia przy prezydiach rad narodowych miast nie stanowiących powiatów miejskich oraz osiedli, ustanowione tylko wtedy, kiedy rada narodowa danego miasta lub osiedla uchwali powołanie kolegium karno-administracyjne, a powiatowa rada narodowa taką uchwałę zatwierdzi, albo kiedy powiatowa rada narodowa zobowiąże radę narodową takiego mniejszego miasta lub osiedla, po wysłuchaniu jej opinii, do powołania kolegium karno-administracyjnego.

Te powiatowe kolegia karno-administracyjne orzekają jako pierwsza instancja we wszystkich sprawach poddanych przez ustawy postępowaniu karno-administracyjnemu z wyjątkiem spraw karnych skarbowych i spraw przekazanych orzecznictwu karno-administracyjnemu organów państwowych nie podporządkowanych radom narodowym (art. 2 ust. 1). Powiatowe kolegia przy prezydiach powiatowych rad narodowych administrujących powiatami terenowymi (tylko te, moim zdaniem) rozpoznają także w pierwszej instancji sprawy wykraczające — zdaniem gromadzkiego kolegium karno-administracyjnego — poza kompetencje tegoż kolegium ze względu na potrzebę wymierzenia wyższej kary niż 500 zł grzywny, a poza tym jako druga instancja orzekają w sprawach rozpoznanych przez gromadzkie kolegia.

Dla jasności obrazu parę jeszcze zdań o wykroczeniach wyłączonych spod ustawy z dnia 15 grudnia 1951 r. Są nimi wykroczenia karne skarbowe pozostawione do rozpoznawania organom skarbowym (finansowym) państwowym i odpowiednio sądom oraz sprawy poddane orzecznictwu karno-administracyjnemu organów państwowych nie podporządkowanych radom narodowym. Jeśli chodzi o te ostatnie organy, to praktycznie wchodzi tu w grę urzędy morskie i urzędy miar. Ukarani przez te urzędy mają prawo wnosić o przekazanie sprawy sądowi, który rozpoznaje je w trybie przewidzianym w artykułach 500 — 509 k.p.k.

Wojewódzkimi kolegiami karno-administracyjnymi są w myśl znowelizowanej ustawy kolegia przy prezydiach wojewódzkich rad narodowych, a więc sprawujących administrację województw (terenowych) lub dużych miast stanowiących województwa miejskie.

Przedstawiony w ten sposób obraz instancyjności w orzecznictwie karno-administracyjnym nie byłby kompletny, gdyby się pominęło w

nim rolę sądu. Otóż jeśli chodzi o wykroczenia przewidziane w artykułach 18, 20, 23, 28, 29, 30, 31 i 54 prawa o wykroczeniach, w art. 14 ustawy z 27 kwietnia 1956 r. o zwalczaniu alkoholizmu (Dz. U. Nr 12, poz. 62), w art. 21 ustawy z dnia 7 października 1921 roku o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. Nr 89, poz. 656) (również w razie naruszenia przepisów wydanych na podstawie art. 5 tej ustawy a dotyczących zakazu prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwym) oraz w art. 83 ust. 1, art. 87 i 88 ustawy z 4 lutego 1950 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. Nr 6, poz. 46 wraz z późniejszymi zmianami), to w wypadku ukarania przez powiatowe kolegium karno-administracyjne karą aresztu (zasadniczą, a nie zastępczą karą aresztu) normalne odwołanie do wojewódzkiego kolegium karno-administracyjnego nie przysługuje, natomiast przysługuje wtedy stronom prawo żądania — w ciągu tygodnia od dnia wydania lub doręczenia orzeczenia — skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego do właściwego sądu powiatowego (art. 33 ust. 2, art. 8 ust. 3 lit. a ustawy i art. 502 k.p.k.).

Takie żądanie przekazania sprawy nie jest odwołaniem do drugiej instancji, stanowi jednak praktycznie namiastkę odwołania i środek kontroli sądowej nad orzecznictwem kolegiów powiatowych.

Należy tu jeszcze wspomnieć o właściwości miejscowej kolegiów karno-administracyjnych.

Poza obowiązującą dotychczas zasadą miejsca popełnienia wykroczenia, nowela wprowadziła — jako pomocniczą — zasadę miejsca ujawnienia wykroczenia. Ta druga zasada może być stosowana tylko wtedy, kiedy do chwili złożenia do kolegium wniosku o ukaranie nie można ustalić miejsca popełnienia wykroczenia.

Ale ustawa nowelizująca przewiduje jeszcze możliwość wprowadzenia trzeciej zasady, mianowicie zasady miejsca zamieszkania obwinionego. Ta ostatnia zasada może być stosowana tylko w dużym mieście podzielonym na dzielnice, i to tylko wówczas, kiedy prezydium rady narodowej takiego miasta poweźmie uchwałę wprowadzenia tej zasady w stosunku do określonych w tej uchwale wykroczeń popełnionych przez mieszkańców tegoż miasta na jego terenie (art. 7 ustawy).

Słów kilka poświęcić jeszcze trzeba zbiegowi kompetencji kolegium karno-administracyjnego z jednej strony oraz sądu lub innego organu z drugiej, zbiegowi zachodzącemu wtedy, kiedy ten sam czyn zawiera znamiona wykroczenia poddanego orzecznictwu kolegium a jednocześnie znamiona czynu poddanego orzecznictwu sądu lub innego organu. W takim wypadku kolegium orzeka niezależnie od postępowania sądu

lub innego organu (art. 10 ust. 2 ustawy). Ale w razie wymierzenia za określony czyn kary aresztu w postępowaniu karno-administracyjnym przez kolegium lub przez sąd powiatowy działający na mocy art. 33 ust. 2 ustawy (mianowicie kiedy od orzeczenia kolegium powiatowego nie przysługuje odwołanie do kolegium wojewódzkiego, lecz tylko żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego) oraz w razie wymierzenia prawomocnie za ten sam czyn kary pozbawienia wolności przez sąd (aresztu, więzienia) — nie wykonuje się kary aresztu (zasadniczej) orzeczonej w postępowaniu karno-administracyjnym, nie wykonanej w całości lub w części. O niewykonaniu takiej kary aresztu stanowi przewodniczący kolegium lub sąd powiatowy, jeżeli on karę aresztu za wykroczenie wymierzył (art. 10 ust. 3 ustawy).

2. Godną uwagi zmianą spowodowaną przez nowelizację ustawy z 15 grudnia 1951 roku jest wprowadzenie wymagania wyższych kwalifikacji dla przewodniczących i zastępców przewodniczących kolegiów karno-administracyjnych wojewódzkich i powiatowych, mianowicie posiadania przez te osoby wyższego wykształcenia prawniczego. Wprawdzie jednocześnie przewidziana została możliwość określenia przez Ministra Spraw Wewnętrznych trybu i zasad zwolnienia od tego obowiązku, ale w stosunku do przewodniczących kolegiów karno-administracyjnych wojewódzkich i ich zastępców Minister Spraw Wewnętrznych może stosować takie zwolnienia (w uzasadnionych wypadkach) tylko indywidualnie.

3. Nowela usunęła całkowicie z postępowania karno-administracyjnego dominującą w nim dotychczas karę pracy poprawczej, która stosowana była wszędzie tam, gdzie przepisy ustaw przewidywały karę aresztu, oraz usunęła karę upomnienia, wprowadzając na jej miejsce karę nagany.

Wymierzanie jednak kary aresztu przez kolegia karno-administracyjne dopuszczone zostało tylko w sprawach o wykroczenia wymienione w art. 8 ust. 1 pkt 3a ustawy (powołane wyżej przy omawianiu instancyjności).

Karą mającą pełnię zastosowania w orzecznictwie karno-administracyjnym jest obecnie kara grzywny, którą wymierzyć można w każdym wypadku, chyba że kolegium rozpoznające sprawę uzna, że w stosunku do wykroczeń nie objętych art. 8 ust. 1 pkt 3a i pkt 3c należy wymierzyć — ze względu na małą szkodliwość społeczną czynów — karę nagany, albo uzna, że za wykroczenia przewidziane w art. 8 ust. 1 pkt 3a należy wymierzać areszt lub że za wykroczenie objęte art. 8 ust. 1 pkt 3c

nie należy zastosować nadzwyczajnego złagodzenia kary i sprawę przekazać do rozpoznania właściwemu sądowi powiatowemu.

Grzywna może być wymierzona przez kolegia karno-administracyjne (powiatowe i wojewódzkie) w ramach od najniższej kwoty grzywny aż do maksymalnej, przewidzianych w przepisie prawnym dotyczącym konkretnego wykroczenia. Jeżeli owo minimum w przepisie prawa dotyczącym konkretnego wykroczenia nie jest przewidziane, to grzywna nie może być mniejsza niż 50 złotych. Co się zaś tyczy górnej granicy grzywny, to w wypadku, kiedy maksimum w przepisie prawnym dotyczącym konkretnego wykroczenia nie jest przewidziane (lub kiedy przekracza ono kwotę 4 500 złotych), grzywna wynosi najwyżej 4 500 zł. Kwota grzywny wyższa od 4 500 złotych przekracza kompetencje kolegiów karno-administracyjnych.

Za taką interpretacją art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy mocno przemawiają słowa ze zdania z początkowej części ust. 1 art. 8 ustawy: „(...) wymierza się za czyn podlegający ukaraniu karę przewidzianą za ten czyn w przepisach prawa (...)” oraz zdanie z pkt 2 ust. 1 art. 8 ustawy: „(...) a gdy przepis prawa przewiduje grzywnę poniżej 50 zł, wymierza się karę przewidzianą w tym przepisie”.

Kolegia karno-administracyjne nie mogą wymierzyć kary aresztu powyżej 3 miesięcy i poniżej 1 dnia, przy czym kary aresztu nie wolno wymierzyć łącznie z karą grzywny, chyba że wykroczenie popełnione zostało z chęci zysku (art. 8 ust. 1 pkt 3b).

Zdaje mi się, że kara grzywny obok kary aresztu teoretycznie może być wymierzona tylko wtedy, kiedy konkretne wykroczenie, które popełnione zostało z chęci zysku, zagrożone jest łącznie obiema tymi karami (np. art. 61 prawa o wykroczeniach). Natomiast w wypadku sankcji alternatywnej stosowanie kary aresztu łącznie z karą grzywny nie jest dopuszczalne. Nie mogę się tu zgodzić z tezą przeciwną, jak i z uzasadnieniem tej tezy dopatrującym się analogii pomiędzy art. 8 ust. 1 pkt 3b ustawy a art. 42 § 2 k.k. (por. J. B a f i a : Zmiany w ustawie o orzecznictwie karno-administracyjnym, „Nowe Prawo” nr 1 z 1959 r., str. 40).

Analogia pomiędzy tymi przepisami m.zd. wcale nie zachodzi. O analogii tej nie można mówić ze względu na zasadniczy, odmienny cel każdego z tych przepisów, gdyż pierwszy z nich (art. 42 § 2 k.k.) ma na względzie, w wypadkach popełnienia przestępstwa z chęci zysku, dodanie do kary pozbawienia wolności, przewidzianej jako sankcja za dane przestępstwo, kary grzywny, która dla chciwców jest specjalnie dotkliwa, drugi zaś ma zasadniczo na celu niedopuszczenie do wymierzenia łącznego kary aresztu i grzywny w każdym wypadku, a więc

również w wypadku, kiedy konkretne wykroczenie byłoby zagrożone karą dwojaką: aresztu i grzywny nie alternatywnie, czyniąc od tej zasady wyjątek dla wypadków, kiedy wykroczenie popełnione zostało z chęci zysku. W świetle tego wydaje mi się, że nie można zająć stanowiska, iż w wypadku sankcji alternatywnej (areszt lub grzywna) za dane wykroczenie okoliczność popełnienia wykroczenia z chęci zysku dawałaby podstawę do skazania przez kolegium karno-administracyjne na mocy art. 8 ust. 1 pkt 3b i na areszt, i na grzywnę. Praktycznie biorąc, skazanie łączne na areszt i grzywnę jest raczej niemożliwe. Możliwość bowiem skazania na areszt jest w orzecznictwie karno-administracyjnym bardzo ograniczona, gdyż stosuje się ją tylko do wykroczeń przewidzianych w art. 8 ust. 1 pkt 3a ustawy, żadne zaś z tych wykroczeń nie może być popełnione z chęci zysku. W żadnym więc wypadku nie może tu nastąpić skazanie łączne za te wykroczenia i na areszt, i grzywnę. Jeżeli zaś chodzi o pozostałe wykroczenia, to kolegia karno-administracyjne skazać mogą za nie tylko na karę grzywny, wobec czego nawet w razie popełnienia wykroczenia przewidzianego w art. 61 pñ. o wykř. grzywny łącznie z aresztem orzec nie można, a tym bardziej nie można tego uczynić w związku z wykroczeniami mającymi sankcję alternatywną.

Nowela wprowadziła do ustawy, jak już wspomniano, areszt zastępczy na wypadek nieuiszczenia wymierzonej grzywny w terminie (art. 8 ust. 1 pkt 4a ustawy), a nie na wypadek nieściągalności grzywny, jak to przewiduje art. 43 § 2 k.k. Ten areszt zastępczy może być orzeczony jednocześnie z orzeczeniem grzywny. Jeden dzień aresztu zastępczego stosuje się zamiast 20—40 złotych grzywny, ale nie może on trwać dłużej niż kara aresztu zasadniczego przewidziana za dane wykroczenie, a jeśli kara aresztu za dane wykroczenie nie jest przewidziana, to areszt nie może trwać dłużej niż 3 miesiące (art. 8 ust. 1 pkt 6 ustawy). Częściowe uiszczenie wymierzonej grzywny pociąga za sobą odpowiednie zmniejszenie aresztu zastępczego (art. 8 ust. 1 pkt 4c ustawy).

Fakultatywne ujęcie wymierzenia aresztu zastępczego wynikło, zdaje mi się, tylko z ustosunkowania się ustawy do kary każdego aresztu jako do kary wyjątkowej. Poza treścią art. 8 ust. 1 pkt 3 przemawiają za tym następujące zasady ustawy:

- a) żaden areszt nie może być wymierzony w stosunku do nieletnich oraz w wypadkach, gdy warunki osobiste sprawcy wykroczenia uniemożliwiają mu odbycie tej kary (art. 8 ust. 1 pkt 5 ustawy),

b) gromadzkie kolegia karno-administracyjne nie mogą wymierzać aresztu zastępczego (art. 48 pkt 3 ustawy).

Poza tym, jeżeli chodzi o areszt zastępczy, wchodzi tu w grę jeszcze i ta okoliczność, że wymierzona w trybie orzecznictwa karno-administracyjnego grzywna może być od skazanego łatwo ściągnięta, wobec czego potrzeba jednoczesnego wymierzenia — obok kary grzywny — aresztu zastępczego może zajść tylko w wypadkach dużego prawdopodobieństwa powstania trudności w ściągnięciu grzywny albo wtedy, kiedy orzekające powiatowe kolegium karno-administracyjne uzna, iż w stosunku do danego sprawcy wykroczenia należy zaostrzyć karę grzywny przez zmuszenie go, za pomocą zagrożenia aresztem zastępczym, do terminowego jej uiszczenia.

Oprócz omówionych wyżej kar zasadniczych ustawa przewiduje także kary dodatkowe. Są nimi kara konfiskaty przedmiotów i kara podania orzeczenia skazującego do publicznej wiadomości (art. 8 ust. 2 i 3 ustawy). Konfiskatę przedmiotów można orzec wtedy, kiedy jest ona przewidziana przez obowiązujące przepisy prawa w związku z konkretnymi wykroczeniami (np. art. 50 § 2, 61 § 2 i 63 § 2 pr. o wykroczeniach). Forma podania orzeczenia do publicznej wiadomości nie jest określona, wobec czego należy przyjąć, iż dopuszczalne jest zastosowanie każdej formy podania do publicznej wiadomości, np. ogłoszenia w prasie, ogłoszenia w zakładzie pracy skazanego, ogłoszenia w lokalu prezydium rady narodowej itp.

4. Obrona w omawianym postępowaniu na skutek noweli z 2 grudnia 1958 roku została ugruntowana i rozszerzona poza zakres wprowadzony przez ustawę antychuligańską. Podkreślone zostało silnie prawo obwinionego do korzystania z pomocy obrońcy (art. 19 ust. 1 ustawy). Ustawa dopuszcza dwa rodzaje obrońców. Jednymi z nich są osoby zdolne do czynności prawnych, nie pozbawione praw publicznych, co do których nie można zasadnie przypuszczać, że trudnią się obroną zawodowo, nie posiadając ku temu uprawnień (art. 19 ust. 2 ustawy).

Ustawa nie dopuszcza tedy w charakterze obrońców pierwszego rodzaju tzw. pokątniarzy, ale poza tym nie wymaga od obrońców z tej grupy żadnego cenzusu naukowego lub praktycznego, który mógłby wskazywać na posiadanie kwalifikacji do pełnienia obowiązków obrońcy. Obrońców tych można by nazwać obrońcami — obywatelami.

Drugi rodzaj obrońców stanowią adwokaci (art. 19 ust. 3 ustawy).

Obrońcy obywatele mogą działać w zakresie obrony w postępowaniu przed wszystkimi kolegiami karno-administracyjnymi, a więc przed gromadzkimi, powiatowymi i wojewódzkimi. Nie mogą oni natomiast

działać w postępowaniu sądowym, jakie wyniknąć może na skutek przekazania sprawy przez przewodniczącego powiatowego kolegium karno-administracyjnego (przed rozprawą) lub przez komplet orzekający takiegoż kolegium, bez wydania orzeczenia, do rozpoznania właściwemu sądowi powiatowemu. Przekazanie takie nastąpić może wtedy, gdy przewodniczący lub komplet orzekający uzna, że społeczna szkodliwość czynu, stopień zawinienia lub inne ważne okoliczności sprawy wymagają wymierzenia kary wykraczającej poza kompetencje powiatowego kolegium karno-administracyjnego (art. 44 ustawy).

Adwokaci mogą działać jako obrońcy w sprawach rozpoznawanych przez powiatowe kolegia karno-administracyjne, a więc w sprawach rozpoznawanych przez wszystkie kolegia, które w myśl ustawy są powiatowymi, poczynając od wniesienia odwołania. W toku postępowania przed powiatowym kolegium karno-administracyjnym mogą adwokaci działać tylko w sprawach objętych przez omówiony wyżej art. 8 ust. 1 pkt 3a i c ustawy, a więc w sprawach o wykroczenia, za które powiatowe kolegium karno-administracyjne może wymierzyć karę aresztu, oraz w sprawach o wykroczenia zagrożone tylko karą aresztu, w których powiatowe kolegium karno-administracyjne zechce zastosować przewidziane w art. 9 prawa o wykroczeniach nadzwyczajne złagodzenie kary i wymierzyć karę grzywny.

Działanie adwokata, poczynając od wniesienia odwołania, należy — zdaje się — rozumieć jako działanie obejmujące wniesienie odwołania, a więc obejmujące także opracowanie tego odwołania, co łączy się z uprawnieniem do przeglądania przez adwokata (po wydaniu orzeczenia przez powiatowe kolegium karno-administracyjne) akt sprawy.

W sprawach, w których adwokat może działać jako obrońca przed powiatowym kolegium karno-administracyjnym, działanie jego rozpoczyna się z chwilą wydania mu przez obwinionego pełnomocnictwa, po wszczęciu postępowania przez przewodniczącego tegoż kolegium (art. 14 ust. 1). Może on przeglądać akta przed rozprawą, składać odpowiednie wyjaśnienia i wnioski dowodowe.

Jeżeli po rozprawie wydane zostanie orzeczenie skazujące obwinionego na karę aresztu, to gdy chodzi o wykroczenia objęte art. 8 ust. 1 lit. a ustawy, rola adwokata przed kolegiami karno-administracyjnymi kończy się na złożeniu, jeżeli zachodzi potrzeba, wniosku o skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego (art. 33 ust. 2 ustawy). W sprawie skierowanej do postępowania sądowego adwokat działa już na mocy art. 76 k.p.k.

Jeśli powiatowe kolegium karno-administracyjne skáže obwinionego w takiej sprawie lub w sprawie o wykroczenie objęte art. 8 ust. 1 lit. c ustawy na karę grzywny, to adwokat może dalej działać w toku postępowania w drugiej instancji, tj. przed wojewódzkim kolegium karno-administracyjnym. W tym wypadku adwokat może działać w obydwu instancjach kolegiów karno-administracyjnych.

Adwokat nie może działać jako obrońca w sprawach rozpoznawanych przez powiatowe (*sensu stricto*) kolegia karno-administracyjne jako instancję drugą na skutek odwołań od orzeczeń wydanych przez gromadzkie kolegia karno-administracyjne.

W postępowaniu przed kolegiami karno-administracyjnymi adwokat może działać tylko w roli obrońcy, gdyż ustawa nie zna ani instytucji oskarżyciela prywatnego, ani instytucji powoda cywilnego (art. 17 ustawy), ani instytucji oskarżyciela posiłkowego.

Postępowanie sądowe oraz postępowanie przed sądami powiatowymi w sprawach, w których powiatowe kolegium karno-administracyjne orzekło karę aresztu, odbywa się z zastosowaniem art. 500 — 509 k.p.k. W sprawach przekazanych sądowi powiatowemu na podstawie art. 44 ustawy sąd powiatowy stosuje przepisy obowiązujące w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji ze zmianami przewidzianymi w art. 505, 506 i 507 k.p.k. Postępowanie sądowe w tych wszystkich sprawach ujął wyczerpująco Zdzisław Łukaszewicz w artykule „Sądy w orzecznictwie karno-administracyjnym” („Biuletyn Ministerstwa Sprawiedliwości” nr 4 z 1959 r.).

5. Podstawą do wszczęcia postępowania karno-administracyjnego objętego omawianą ustawą jest tzw. wniosek o ukaranie. Złożyć go w kolegium karno-administracyjnym może: organ państwowy, urząd, organ MO, instytucja państwowa i społeczna, jednostka gospodarki społecznej, pokrzywdzony, a nawet każda inna osoba (art. 12 ustawy). Poprzednio postępowanie wszczynane było na skutek zawiadomienia tychże organów, instytucji i osób. Zmiana zawiadomienia na wniosek o ukaranie przejawia, zdaje mi się, tendencję do nadania postępowaniu cechy skargowości oraz dążenie do spowodowania lepszego sporządzania pism będących podstawą do wszczęcia postępowania.

Właściwy organ państwowy, który ujawnił wykroczenie zagrożone karą konfiskaty przedmiotów (w praktyce będzie nim chyba najczęściej organ MO lub prezydium rady narodowej), dokonuje zajęcia przedmiotów zagrożonych konfiskatą, wydając osobie zainteresowanej zaświadczenie o zajęciu (art. 13 ustawy).

Przewodniczący, uznając wniosek o ukaranie za słuszny, wyznacza

komplet orzekający i termin rozprawy oraz wysyła wezwania na rozprawę obwinionemu, pokrzywdzonemu i świadkom, a poza tym zarządza, jeśli to jest potrzebne, sprowadzenie innych dowodów. Wezwanie do obwinionego powinno zawierać oznaczenie zarzucanego mu czynu oraz pouczenie o możliwości, w razie niestawiennictwa obwinionego, sprowadzenia go pod przymusem na rozprawę lub przeprowadzenia rozprawy zaocznej, a także pouczenie o możliwości doprowadzenia przezeń na rozprawę świadków i przedstawienia innych dowodów lub powołania świadków i innych dowodów w takim terminie, aby dowody te mogły być przeprowadzone na rozprawie. W uzasadnionych wypadkach przewodniczący kolegium może zaznaczyć w wezwaniu kierowanym do obwinionego, że nie ma on obowiązku stawiennictwa na rozprawę, powinien jednak nadesłać pisemne wyjaśnienia (art. 14 ust. 1 i art. 16 ustawy). Odległość czasu pomiędzy wysłaniem a doręczeniem wezwania nie jest określona, ale z treści art. 16 ust. 3 ustawy wynika, że jeśli chodzi o wezwanie do obwinionego, to musi ona być dość znaczna, taka mianowicie, aby obwiniony miał możliwość powołać (wskazać) kolegium świadków i inne dowody oraz aby kolegium mogło takich świadków na rozprawę wezwać i takie dowody na rozprawę sprowadzić.

Przewodniczący może zwrócić wniosek o ukaranie składającemu go albo przekazać organowi MO lub innemu właściwemu organowi przewidzianemu w art. 12 ustawy w celu dostarczenia kolegium odpowiednich danych lub wyjaśnień (art. 14 ust. 2 ustawy).

Przewodniczący kolegium odmawia też, jeszcze przed rozprawą, wszczęcia postępowania lub wszczęte umarza, jeżeli powstanie okoliczność wyłączająca samo orzekanie kolegium karno-administracyjnego. Takimi okolicznościami są: śmierć obwinionego, przedawnienie, niekaralność czynu lub podleganie czynu wyłącznie orzecznictwu innych organów, niepodleganie obwinionego z mocy przepisów szczególnych lub z mocy zwyczajów międzynarodowych orzecznictwu karno-administracyjnemu (co w szczególności dotyczy osób korzystających na mocy ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych z prawa zakrajowości, jeżeli nie są one obywatelami polskimi) oraz powstanie innej okoliczności wyłączającej orzekanie przez kolegium (art. 43 ust. 3 i 4 ustawy).

Postanowienia przewodniczącego kolegium o odmowie wszczęcia postępowania lub o umorzeniu postępowania muszą być doręczone obwinionemu, jego ojcu, matce lub opiekunowi (jeżeli jest on nieletni — art. 24 ust. 4 ustawy).

Jeśli okoliczność wyłączająca orzekanie ujawni się na rozprawie, to postępowanie umarza komplet orzekający kolegium orzeczeniem.

Przewodniczący kolegium zwalnia świadka lub biegłego od grzywny wymierzonej przez przewodniczącego kompletu orzekającego za nie usprawiedliwione niestawiennictwo, jeżeli świadek lub biegły usprawiedliwi je w przeciągu 14 dni (art. 20 ust. 3 ustawy).

Wreszcie przewodniczący kolegium lub jego zastępca może orzekać bez rozprawy nakazem karnym w sprawach o wykroczenia, w których ze względu na małą szkodliwość społeczną czynu nie zachodzi potrzeba wymierzenia kary surowszej niż nagana lub 300 złotych grzywny. Nakaz karny nie może być wydany wtedy, kiedy wniosek o ukaranie złożyła instytucja społeczna, jednostka gospodarki uspołecznionej, pokrzywdzony lub inna osoba, a także wtedy, kiedy w myśl przepisu prawa należy orzec o konfiskacie lub odszkodowaniu. W tych wypadkach orzeczenie zapaść musi na rozprawie (art. 25 i 26 ustawy). Nakaz karny jest orzeczeniem skazującym, kończącym postępowanie w pierwszej instancji i wydawanym przez przewodniczącego każdego kolegium powiatowego lub przez jego zastępcę bez rozprawy, na podstawie samego wniosku o ukaranie. Przy wydaniu jego muszą być uwzględnione: przepis art. 14 ust. 3 ustawy stanowiący o niewszczynianiu lub umorzeniu postępowania oraz art. 23 ust. 2 obejmujący 12 wymagań dla treści orzeczenia wydanego na rozprawie, o czym niżej. Nakaz karny musi być doręczony obwinionemu, a jeżeli jest on nieletni, to jego ojcu, matce lub opiekunowi.

Instytucja nakazów karnych nie jest znana w postępowaniu przed gromadzkimi kolegiumi karno-administracyjnymi.

W omawianym postępowaniu karno-administracyjnym zachowana jest instytucja oskarżyciela publicznego na rozprawie. W takim charakterze może występować na rozprawie organ MO, a z mocy noweli także organ państwowej inspekcji handlowej oraz służby ochrony lasów państwowych i parków narodowych. Rada Ministrów może określić także inne dalsze organy państwowe jako oskarżycieli publicznych (art. 17 ustawy).

W postępowaniu tym istnieje specjalna instytucja opiniodawcy o obwinionym. Opiniodawcą takim może być przedstawiciel związku zawodowego, związku „Samopomoc Chłopska“ lub innej organizacji społecznej, której obwiniony jest członkiem, zaproszony przez przewodniczącego kolegium na rozprawę, jeżeli uzna on za potrzebne (art. 18 ustawy).

Rozprawa przed kolegium karno-administracyjnym jest ustna i jawna. Kieruje nią przewodniczący kompletu orzekającego, którego obowiązkiem jest dążyć do wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy.

Przewodniczący kompletu, którym jest przewodniczący kolegium, jego zastępca lub członek kolegium wybrany na przewodniczącego kompletu i wyznaczony przez przewodniczącego kolegium do prowadzenia konkret-

nej rozprawy, pilnuje porządku na rozprawie i może w związku z tym upomnieć osobę naruszającą powagę, spokój i porządek, a jeśli byłoby to bezskuteczne, może użyć MO do usunięcia takiej osoby z miejsca rozprawy, w cięższym zaś wypadku ukarać taką osobę grzywną nie przekraczającą 150 złotych z zamianą na wypadek nieściągalności na areszt do 5 dni. Zamiana takiej porządkowej grzywny na areszt nie ma zastosowania w gromadzkim kolegium karno-administracyjnym (art. 20 ust. 2 i 4 oraz art. 48 ust. 3 ustawy).

W taki sam sposób przewodniczący kompletu orzekającego może karać świadków i biegłych za nie usprawiedliwione niestawiennictwo lub za odmowę złożenia przez nich zeznań lub wyjaśnień. Może on też zarządzić przymusowe doprowadzenie świadka i biegłego na rozprawę przez MO w razie nie usprawiedliwionego niestawiennictwa (art. 20 ust. 1 ustawy).

Warunkiem koniecznym jest m.zd. wyjaśnienie na rozprawie przez przewodniczącego kompletu obwinionemu, jaki czyn jest mu zarzucany.

Przyznanie się obwinionego do popełnienia zarzucanego mu czynu stanowi dowód nie wymagający przeprowadzania innych dowodów, jeżeli wyjaśnienia jego są zgodne z okolicznościami sprawy i nie budzą wątpliwości (art. 21 ustawy).

Niestawiennictwo obwinionego, któremu wezwanie doręczono, na rozprawę powoduje bądź doprowadzenie go pod przymusem na rozprawę, bądź też zaoczne rozpoznanie sprawy (art. 22 ustawy).

Orzeczenie skazujące, uniewinniające lub umarzające postępowanie wydane zostaje na podstawie okoliczności ujawnionych na rozprawie (wyników rozprawy). Musi ono czynić zadość wymaganiom art. 23 ust. 2, 3 i 4 ustawy, które stanowią, że powinno ono zawierać: 1) oznaczenie sprawy (sygnaturę), 2) datę i miejsce wydania orzeczenia, 3) oznaczenie kolegium, 4) nazwiska i imiona członków kompletu orzekającego, 5) nazwisko i imię oraz inne dane ustalające tożsamość obwinionego, 6) dokładne określenie zarzucanego czynu i czas oraz miejsce jego popełnienia, 7) wskazanie naruszonego przepisu karnego, które wprowadziła nowela, 8) rozstrzygnięcie sprawy z powołaniem podstawy prawnej, 9) wprowadzony przez nowelę wymiar aresztu zastępczego, jeżeli ustalony został przez komplet orzekający, 10) wprowadzone przez nowelę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, 11) pouczenie o trybie i terminie odwołania i 12) uzasadnienie. Ponadto może ono zawierać rozstrzygnięcie innych jeszcze kwestii przewidzianych w przepisach prawa, w tym m.i. co do odszkodowania, nawiązki, podania orzeczenia do wiadomości publicznej oraz co do konfiskaty przedmiotów. Orzeczenie musi być podpisane przez

członków kompletu orzekającego, który je wydał (art. 23 ust. 1—4 oraz art. 8 ust. 2 ustawy).

Tak sporządzone orzeczenie zostaje ogłoszone obwinionemu na rozprawie, a więc publicznie (jawnie). Doręcza się orzeczenie (na piśmie) obwinionemu, jeżeli o to na rozprawie prosił lub jeżeli wydane zostało zaocznie, a ojcu, matce lub opiekunowi obwinionego, jeżeli obwiniony jest nieletni.

Tygodniowy termin do wniesienia odwołania liczy się obwinionemu od dnia doręczenia mu lub jego ojcu, matce albo opiekunowi orzeczenia, z wyjątkiem wypadku, kiedy zostało ono ogłoszone pełnoletniemu obwinionemu na rozprawie.

Zdaniem moim od powyższych dat liczy się odpowiednio termin odwołania wszystkim uprawnionym do jego wniesienia, a więc oprócz obwinionego, jego rodziców i opiekuna oraz jego obrońcy także organowi MO i organowi, który złożył wniosek o ukaranie, oraz prokuratorowi, albowiem ustawa nie przewiduje doręczenia orzeczeń tym ostatnim (art. 24 ust. 2 i 8 oraz art. 33 ust. 1 ustawy).

Do postępowania karno-administracyjnego należy także postępowanie mandatowe. Polega ono na tym, że organy MO mogą na podstawie upoważnienia przełożonej władzy służbowej karać za czyny oznaczone w takim upoważnieniu (drobne wykroczenia) grzywną od 5 do 100 złotych i ściągać tę grzywnę wtedy, kiedy sprawca schwytany jest na gorącym uczynku i nie zachodzi wątpliwość co do jego osoby oraz kiedy zgadza się on uiścić niezwłocznie tę grzywnę. Postępowanie takie nie może być stosowane wobec osób korzystających z prawa zakrajowości, jeśli nie są one obywatelami polskimi. Organ nakładający grzywnę w tym trybie ma obowiązek pouczenia sprawcy o jego prawie odmowy uiszczenia tej grzywny. Nie wolno karać mandatem karnym wtedy, kiedy w myśl przepisu prawnego należy orzec o konfiskacie przedmiotu, odszkodowaniu lub nawiązce. Mandat karny w razie bezzwłocznego uiszczenia grzywny staje się prawomocny, a w razie odmowy jej uiszczenia organ uprawniony do wydania mandatu sporządza wniosek o ukaranie, zaznaczając w nim o fakcie odmowy uiszczenia grzywny. Ze złożeniem (przesłaniem) takiego wniosku o ukaranie rozpoczyna się normalne postępowanie karno-administracyjne (art. 28—32 ustawy).

Od orzeczeń wydanych w wyniku rozprawy i nie skazujących na areszt (zasadniczy), od nakazów karnych, a także od postanowień wydanych przez przewodniczącego kolegium karno-administracyjnego odmawiających wszczęcia postępowania lub umarzających je (art. 14 ust. 3 ustawy)

tudzież od postanowień tegoż przewodniczącego wydanych na skutek prośby świadka lub biegłego o zwolnienie od grzywny wymierzonej przez przewodniczącego kompletu orzekającego za niestawiennictwo na rozprawę (art. 20 ust. 3 ustawy) — przysługuje odwołanie obwinionemu, jego ojcu, matce lub opiekunowi (jeżeli obwiniony jest nieletni), ukaranemu (świadkowi lub biegłemu), obrońcy, organowi MO albo organowi, który złożył wniosek o ukaranie, a także prokuratorowi, w okresie tygodniowym od daty ogłoszenia lub doręczenia orzeczenia, nakazu karnego albo postanowienia. Odwołanie od orzeczeń wszystkich powiatowych kolegiów rozpoznaje właściwe miejscowo kolegium karno-administracyjne wojewódzkie, a od orzeczeń gromadzkich kolegiów — właściwe kolegium powiatowe. Odwołania na piśmie lub ustnie do protokołu składać należy w kolegium, które wydało zaskarżone orzeczenie (art. 33 ustawy).

Zachodzi wątpliwość, czy wszyscy uprawnieni do złożenia wniosku o ukaranie mają prawo wnieść odwołanie, gdyż w art. 33 ust. 1 ustawy nie mówi się nic o organie, państwowym urzędzie, instytucji państwowej, instytucji społecznej, jednostce gospodarki uspołecznionej, o pokrzywdzonym i innej osobie, których wymienia art. 12 ustawy, natomiast mowa jest o prokuratorze, o którym milczy art. 12, o organie MO i o organie, który złożył wniosek o ukaranie.

Nie wydaje mi się, aby organem nazwać było można każdego z uprawnionych do złożenia wniosku o ukaranie. Zdaje mi się, że wyraz „organ” użyty w art. 31 ust. 1 ustawy oznacza mniej więcej biuro lub aparat wykonawczy, a w takim wypadku prawo do wniesienia odwołania mieliby wszyscy uprawnieni do złożenia wniosku o ukaranie, z wyjątkiem jednak „pokrzywdzonego” i „innej osoby”. Tym ostatnim pomimo złożenia przez nich wniosku o ukaranie prawo do wniesienia odwołania nie przysługuje. Prokuratorowi przysługuje uprawnienie do wniesienia odwołania nawet wtedy, kiedy wniosku o ukaranie nie składał.

W postępowaniu swoim kolegium odwoławcze stosuje odpowiednio te same przepisy co kolegium pierwszej instancji. Orzekanie polega na zawiązaniu zaskarżonego orzeczenia (lub nakazu karnego) albo na uchyleniu go i wydaniu nowego orzeczenia, przy czym nie wolno orzec kary aresztu, albo też na uchyleniu orzeczenia (nakazu karnego) i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania bez polecenia uczynienia tego w innym składzie orzekającym, albo wreszcie na uznaniu orzeczenia (nakazu karnego) za nieważne i przekazaniu sprawy komu należy, gdy zaskarżone orzeczenie (nakaz) zapadło w stosunku do czynu nie podlegającego omawianemu orzecznictwu karno-administracyjnemu (art. 2 usta-

wy) lub powzięte zostało przez wadliwy komplet orzekający (art. 6 ustawy) albo gdy zachodzi inna przyczyna nieważności z mocy prawa.

Jeśli osoby wezwane na rozprawę odwoławczą nie stawia się, odwołanie może być rozpoznane na posiedzeniu niejawnym.

Odwołanie od postanowienia przewodniczącego kolegium odmawiającego wszczęcia postępowania lub umarzającego je rozpoznaje przewodniczący kolegium odwoławczego, który zatwierdza je lub uchyla i przekazuje sprawę do kolegium pierwszej instancji.

Ustawa nie wskazuje, w jaki sposób: przez przewodniczącego kolegium odwoławczego czy też przez jego skład orzekający rozpoznane ma być odwołanie świadka lub biegłego w kwestii zwolnienia od kary za nieusprawiedliwione niestawiennictwo na rozprawę. Okoliczność, że w art. 34 ust. 1 ustawy nie ma o tym mowy, wskazywałaby — zdaje się — na to, że raczej przewodniczący kolegium odwoławczego jest kompetentny do rozpoznania takiego odwołania.

W omawianym postępowaniu karno-administracyjnym przewidziane zostało jeszcze postępowanie przyspieszone. Postępowanie to jest postępowaniem nadzwyczajnym, które może być wprowadzone tylko w razie szerszenia się wykroczeń, podlegających karaniu w trybie omawianego postępowania wobec określonych wykroczeń, na czas nie przekraczający sześciu miesięcy, dla obszaru całego państwa przez Prezesa Rady Ministrów, a dla poszczególnego województwa lub jego części przez prezydium danej wojewódzkiej rady narodowej. W postępowaniu tym okres do wniesienia odwołania lub do wprowadzonego przez nowelę żądania przekazania sprawy na drogę postępowania sądowego wynosi tylko 3 dni. Kary wymierzone orzeczeniem pierwszej instancji lub (nakazem karnym) są natychmiast wykonalne.

Nowela wprowadziła do omawianego postępowania następujące *novum*. Otóż w postępowaniu tym schwytanego na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem sprawcę wykroczenia, za które w myśl art. 8 ust. 1 pkt 3a można wymierzyć karę aresztu, organ MO lub inny organ upoważniony przez szczególne ustawy do ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego zatrzymuje i doprowadza do kolegium powiatowego. Kolegium to rozpoznaje niezwłocznie sprawę na podstawie wniosku o ukaranie złożonego ustnie do protokołu rozprawy przy jej rozpoczęciu przez doprowadzający sprawcę organ. Żadnych wyjaśnień przed rozpoznaniem sprawy nie zbiera się i nie mają tu zastosowania przepisy o wezwaniu obwinionego (art. 37 i 38 ustawy).

Z powyższego widać, że orzekać w postępowaniu przyspieszonym można bądź orzeczeniem wydanym po przeprowadzeniu rozprawy, bądź

nakazem karnym, jednakże w stosunku do wykroczeń przewidzianych w art. 8 ust. 1 pkt 3a dopuszczalne jest tylko wydawanie orzeczeń po przeprowadzeniu rozprawy.

Zwierzchni nadzór nad pracą kolegiów karno-administracyjnych sprawuje Minister Spraw Wewnętrznych. Prezydya rad narodowych sprawują bezpośrednio nadzór nad kolegiami istniejącymi przy nich i prezydium rad narodowych niższego stopnia. Prezydium wojewódzkiej rady narodowej może w trybie nadzoru uchylić prawomocne orzeczenie kolegium, a więc orzeczenie wydane po przeprowadzonej rozprawie, nakaz karny i postanowienie odmawiające wszczęcia postępowania lub umarzające je, jeśli orzeczenia te pozbawione są podstawy prawnej lub są oczywiście niesłuszne. Uchylenie jednak prawomocnego orzeczenia (nakazu) na niekorzyść obwinionego nie może nastąpić po upływie trzech miesięcy od jego uprawomocnienia się. Mamy tu tedy coś w rodzaju działania w trybie odwołania nadzwyczajnego (art. 43—45 ustawy).

Poza tym nadzór nad ścisłym przestrzeganiem przepisów praw w omawianym postępowaniu karno-administracyjnym sprawuje Generalny Prokurator RP i jego organy.

Poza (będącym namiastką odwołania) przekazaniem na żądanie obwinionego, jego obrońcy, prokuratora lub organów uprawnionych do wniesienia odwołania właściwemu sądowi powiatowemu do rozpoznania sprawy już przez kolegium powiatowe rozpoznanej, w której zapadło orzeczenie skazujące na areszt, przekazanie sprawy właściwemu sądowi powiatowemu do rozpoznania może w tym postępowaniu nastąpić: a) w wypadku, kiedy za wykroczenie przewidziana jest tylko kara aresztu, a kolegium powiatowe nie chce zastosować przewidzianego w art. 9 pr. o wykř. nadzwyczajnego złagodzenia kary, oraz b) w wypadku, kiedy kolegium powiatowe uzna, że za dane wykroczenie należałoby wymierzyć karę przekraczającą kompetencje kolegium. Sąd powiatowy rozpoznaje takie sprawy w myśl przepisów k.p.k., stosowanych w pierwszej instancji ze zmianami przewidzianymi w art. 505, 506 i 507 k.p.k., orzekając prawomocnie w jednej instancji (art. 44—46 ustawy).